

Володарська М. О., Пілаєва О. М.
В67 Математика. 1 клас. I семестр (за підручником М. В. Богдановича, Г. П. Лишенка). — Х. : Вид. група «Основа», 2017. — 136 с. — (Серія «Початкова школа. Мій конспект»).

ISBN 978-617-00-1723-9.

Посібник містить розробки уроків математики в 1 класі (I семестр), складені відповідно до вимог нової навчальної програми (К. : Видавничий дім «Освіта», 2012) за підручником М. В. Богдановича, Г. П. Лишенка (К. : Видавництво «Генеза», 2012).

Задля зручності використання всі розробки розміщені на окремих аркушах. Поля для записів дозволяють творчому вчителю, користуючись запропонованим у посібнику матеріалом, скласти власні плани-конспекти уроків курсу.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.016

Навчальне видання

Серія «Початкова школа. Мій конспект»

ВОЛОДАРСЬКА Марина Олександрівна,
ПІЛАЄВА Олена Михайлівна

МАТЕМАТИКА.

1 КЛАС. I СЕМЕСТР

(за підручником М. В. Богдановича, Г. П. Лишенка)

Головний редактор *Ю. Є. Бардакова*

Редактор *О. В. Грабар*

Відповідальний за видання *Ю. М. Афанасенко*

Технічний редактор *О. В. Лебедєва*

Коректор *О. М. Журенко*

Підписано до друку 21.02.2013. Формат 84×108/16.

Папір газет. Друк офсет. Гарнітура Шкільна.

Ум. друк. арк. 8,5. Замовлення № 13-03/18-05.

ТОВ «Видавнична група «Основа»»

61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66

тел. (057) 731-96-33

e-mail: office@osnova.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 5216 від 22.09.2016 р.

Надруковано у друкарні ТОВ «ТРИАДА-ПАК»

Свідоцтво ДК № 4926 від 25.06.2015 р.

м. Харків, вул. Киргизька, 19. Тел. +38(057)703-12-21

www.triada-pack.com, e-mail: sale@triada.kharkov.ua

ЗМІСТ

Орієнтовне календарне планування	6
Лічба. Властивості предметів. Просторові відношення	9
<i>Урок 1.</i> Вступ. Ознайомлення з підручником, зошитом і приладдям для уроків математики. Актуалізація знань учнів, сформованих у передшкільний період	9
<i>Урок 2.</i> Лічба предметів. Порівняння груп предметів. Поняття «найбільший — найменший». Складання запитань зі словом <i>скільки</i> . Підготовчі вправи до написання цифр	11
<i>Урок 3.</i> Лічба предметів. Порівняння предметів за розміром («найвищий — найнижчий», «однакові за висотою»). Напрямок руху («вгору — вниз»). Розміщення предметів у просторі («на», «під»). Підготовчі вправи до написання цифр	13
<i>Урок 4.</i> Порядкова лічба. Лічба предметів зліва направо та справа наліво. Поняття «один», «решта». Розміщення предметів у просторі і на площині. Підготовчі вправи до написання цифр	15
<i>Урок 5.</i> Лічба предметів. Об'єднання об'єктів у групу за спільною ознакою. Порівняння предметів («найдовший — найкоротший», «найвищий — найнижчий»)	17
<i>Урок 6.</i> Лічба предметів. Просторові відношення. Поняття «ліворуч», «праворуч», «між», «поряд», «по центру», «під». Підготовчі вправи до написання цифр	19
<i>Урок 7.</i> Число і цифра. Поняття «один», «багато». Порівняння предметів. Підготовчі вправи до написання цифр	21
<i>Урок 8.</i> Лічба предметів. Позначення чисел цифрами. Співвіднесення цифри і числа. Підготовчі вправи до написання цифр. Узагальнення і систематизація знань учнів	23
Нумерація чисел від 1 до 10	25
<i>Урок 9.</i> Число і цифра 1. Поняття «довгий — короткий», «вищий — нижчий», «ширший — довший». Написання цифри 1	25
<i>Урок 10.</i> Число і цифра 2. Лічба предметів. Монети номіналом «1 к.», «2 к.». Написання цифри 2	27
<i>Урок 11.</i> Лічба предметів. Порівняння предметів. Поняття «однакової довжини»	29
<i>Урок 12.</i> Порівняння чисел 1 і 2. Знаки «більше», «менше», «дорівнює». Читання рівностей, нерівностей. Написання цифр 1 і 2	31
<i>Урок 13.</i> Число і цифра 3. Порівняння чисел у межах 3. Формулювання суджень типу «якщо..., то...». Написання цифри 3	33
<i>Урок 14.</i> Склад числа 3. Прямі, криві та ламані лінії. Замкнені й незамкнені лінії. Трикутник. Порівняння кількості предметів	35
<i>Урок 15.</i> Число і цифра 4. Порівняння чисел у межах 4. Написання цифри 4	37
<i>Урок 16.</i> Склад числа 4. Чотирикутник. Розпізнавання геометричних фігур. Написання вивчених цифр	39
<i>Урок 17.</i> Закріплення знань про склад числа 4. Розпізнавання геометричних фігур. Порівняння предметних множин за кількістю елементів	41
<i>Урок 18.</i> Число і цифра 5. Порівняння чисел у межах 5. Порядкова і кількісна лічба. Попереднє і наступне числа. Написання цифри 5	43
<i>Урок 19.</i> Склад числа 5. Порівняння чисел у межах 5. П'ятикутник. Попереднє і наступне числа. Монета номіналом «5 к.»	45
<i>Урок 20.</i> Закріплення знань про склад числа 5. Порівняння чисел у межах 5. Написання цифр. Порівняння висоти предметів. Відповідність числа кількості об'єктів	47
<i>Урок 21.</i> Ознайомлення з дією додавання. Знак «плюс». Складання і читання прикладів на додавання за предметними малюнками	49

Урок 22.	Складання прикладів на додавання за малюнками. Попереднє і наступне числа. Розміщення предметів у просторі («на», «над», «під»). Порівняння за віком («молодший — старший»). Порівняння чисел	51
Урок 23.	Число і цифра 6. Порівняння чисел у межах 6. Складання й читання прикладів на додавання за предметними малюнками. Написання цифри 6	53
Урок 24.	Склад числа 6. Шестикутник. Порівняння чисел. Записування складу чисел дією додавання	55
Урок 25.	Закріплення знань про склад числа 6. Складання і читання прикладів на додавання за малюнками. Розпізнавання многокутників. Порядкова лічба	57
Урок 26.	Число й цифра 7. Утворення числа 7 способом прилічування 1. Порівняння чисел у межах 7. Написання цифри 7	59
Урок 27.	Склад числа 7. Дні тижня. Написання цифр	61
Урок 28.	Перетин прямих. Точка. Відрізок. Промінь. Порівняння відрізків за довжиною. Відповідність кількості об'єктів числу	63
Урок 29.	Число і цифра 8. Утворення числа способом прилічування 1. Порівняння чисел у межах 8. Додавання трьох доданків. Послідовність чисел у межах 8. Написання цифри 8	65
Урок 30.	Склад числа 8. Складання рівностей за малюнками. Вправи на добирання невідомого доданка. Визначення загальної вартості монет за малюнками	67
Урок 31.	Сантиметр. Вимірювання довжини відрізків. Закріплення знань про склад числа 8. Доповнення рівностей	69
Урок 32.	Число й цифра 9. Порівняння чисел у межах 9. Доповнення рівностей. Вимірювання довжин відрізків. Написання цифри 9	71
Урок 33.	Склад числа 9. Доповнення рівностей. Порівняння чисел. Читання нерівностей	73
Урок 34.	Складання рівностей за малюнками. Послідовність чисел у межах 9. Порівняння чисел. Розпізнавання многокутників	75
Урок 35.	Число 10. Послідовність чисел у межах 10. Порівняння чисел. Запис числа 10 двома цифрами	77
Урок 36.	Склад числа 10. Послідовність чисел у межах 10. Доповнення рівностей. Порівняння чисел	79
Урок 37.	Закріплення знань про склад числа 10. Складання рівностей за малюнками. Побудова відрізків заданої довжини. Монета номіналом «10 к.»	81
Урок 38.	Назви компонентів та результату дії додавання. Додавання за допомогою числового відрізка	83
Урок 39.	Закріплення вивченого матеріалу. Складання рівностей за малюнками. Обчислення виразів на додавання	85
Урок 40.	Ознайомлення з дією віднімання. Знак «мінус». Складання прикладів на віднімання за числовим відрізком та предметними малюнками. Складання рівностей за схемами	87
Урок 41.	Складання і розв'язування прикладів на віднімання та додавання за малюнками. Написання чисел	89
Урок 42.	Зв'язок дій додавання і віднімання. Складання прикладів на віднімання із прикладів на додавання за числовим відрізком. Вимірювання довжини відрізка та його побудова	91
Урок 43.	Зв'язок дій додавання і віднімання. Складання і читання прикладів на додавання і віднімання. Написання цифр. Вимірювання довжини і креслення відрізків	93
Урок 44.	Число і цифра 0. Віднімання рівних чисел. Порівняння чисел. Написання цифри 0. Обчислення значень виразів за числовим відрізком	95
Урок 45.	Віднімання рівних чисел. Обчислення значень виразів. Зв'язок дій віднімання і додавання. Послідовність чисел від 0 до 10	97
Урок 46.	Обчислення значень виразів. Порівняння чисел. Складання виразів із заданих чисел	99
Урок 47.	Ознайомлення з поняттям «задача». Структурні елементи задачі. Складання і розв'язування задач на знаходження суми й остачі	101

<i>Урок 48.</i>	Складання і розв'язування задач. Порівняння чисел. Попереднє і наступне числа. Узагальнення й систематизація знань учнів	103
Додавання і віднімання в межах 10. Складання таблиць додавання і віднімання		105
<i>Урок 49.</i>	Таблиці додавання та віднімання числа 1. Розв'язування прикладів виду $4 + 1 + 1$; $10 - 1 - 1$. Складання і розв'язування задач. Доповнення рівностей	105
<i>Урок 50.</i>	Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання й віднімання числа 1. Вимірювання довжин відрізків. Повторення складу чисел. Складання виразів за малюнками	107
<i>Урок 51.</i>	Таблиці додавання й віднімання числа 2. Розв'язування прикладів виду $6 + 1 + 2$; $7 - 2 + 1$; $7 + 1 - 2$. Віднімання за допомогою числового відрізка. Складання і розв'язування задач	109
<i>Урок 52.</i>	Вправи й задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 2. Порівняння виразу і числа	111
<i>Урок 53.</i>	Збільшення та зменшення числа на кілька одиниць. Вправи на засвоєння таблиць додавання й віднімання числа 2. Складання і розв'язування задач	113
<i>Урок 54.</i>	Збільшення та зменшення числа на кілька одиниць. Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 2. Порівняння виразу і числа	115
<i>Урок 55.</i>	Таблиці додавання й віднімання числа 3. Задачі на збільшення й зменшення числа на кілька одиниць. Обчислення значень виразів	117
<i>Урок 56.</i>	Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 3. Задачі на збільшення числа на кілька одиниць. Складання прикладів за малюнком	119
<i>Урок 57.</i>	Задачі на знаходження остачі. Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 3. Побудова відрізків	121
<i>Урок 58.</i>	Назви компонентів та результату дії віднімання. Таблиці додавання й віднімання числа 4. Розв'язування задачі на знаходження остачі. Побудова відрізків	123
<i>Урок 59.</i>	Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 4. Задачі на знаходження суми й остачі. Кругові приклади. Порівняння виразу і числа	125
<i>Урок 60.</i>	Задачі на знаходження суми й остачі. Вимірювання довжин сторін многокутників, побудова фігур за зразком	127
<i>Урок 61.</i>	Таблиці додавання і віднімання числа 5. Задачі на збільшення і зменшення числа на кілька одиниць. Обчислення значень виразів	129
<i>Урок 62.</i>	Задачі на різницеve порівняння. Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 5. Кругові приклади	131
<i>Урок 63.</i>	Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання. Задача, яка містить поняття «стільки ж». Задачі на різницеve порівняння. Побудова відрізків	133
<i>Урок 64.</i>	Таблиці додавання і віднімання числа 6. Задача на різницеve порівняння. Порівняння задач. Обчислення значень виразів. Побудова відрізків	135

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ

№ з/п	Тема уроку	Дата
Лічба. Властивості предметів. Просторові відношення		
1	Вступ. Ознайомлення з підручником, зошитом і приладами для уроків математики. Актуалізація знань учнів, сформованих у передшкільний період	
2	Лічба предметів. Порівняння груп предметів. Поняття «найбільший — найменший». Складання запитань зі словом <i>скільки</i> . Підготовчі вправи до написання цифр	
3	Лічба предметів. Порівняння предметів за розміром («найвищий — найнижчий», «однакові за висотою»). Напрямок руху («вгору — вниз»). Розміщення предметів у просторі («на», «під»). Підготовчі вправи до написання цифр	
4	Порядкова лічба. Лічба предметів зліва направо та справа наліво. Поняття «один», «решта». Розміщення предметів у просторі і на площині. Підготовчі вправи до написання цифр	
5	Лічба предметів. Об'єднання об'єктів у групу за спільною ознакою. Порівняння предметів («найдовший — найкоротший», «найвищий — найнижчий»)	
6	Лічба предметів. Просторові відношення. Поняття «ліворуч», «праворуч», «між», «поряд», «по центру», «під». Підготовчі вправи до написання цифр	
7	Число і цифра. Поняття «один», «багато». Порівняння предметів. Підготовчі вправи до написання цифр	
8	Лічба предметів. Позначення чисел цифрами. Співвіднесення цифри і числа. Підготовчі вправи до написання цифр. Узагальнення і систематизація знань учнів	
Нумерація чисел від 1 до 10		
9	Число і цифра 1. Поняття «довгий — короткий», «вищий — нижчий», «ширший — довший». Написання цифри 1	
10	Число і цифра 2. Лічба предметів. Монети номіналом «1 к.», «2 к.». Написання цифри 2	
11	Лічба предметів. Порівняння предметів. Поняття «однакової довжини»	
12	Порівняння чисел 1 і 2. Знаки «більше», «менше», «дорівнює». Читання рівностей, нерівностей. Написання цифр 1 і 2	
13	Число і цифра 3. Порівняння чисел у межах 3. Формулювання суджень типу «якщо..., то...». Написання цифри 3	
14	Склад числа 3. Прямі, криві та ламані лінії. Замкнені й незамкнені лінії. Трикутник. Порівняння кількості предметів	
15	Число і цифра 4. Порівняння чисел у межах 4. Написання цифри 4	
16	Склад числа 4. Чотирикутник. Розпізнавання геометричних фігур. Написання вивчених цифр	
17	Закріплення знань про склад числа 4. Розпізнавання геометричних фігур. Порівняння предметних множин за кількістю елементів	
18	Число і цифра 5. Порівняння чисел у межах 5. Порядкова і кількісна лічба. Попереднє і наступне числа. Написання цифри 5	
19	Склад числа 5. Порівняння чисел у межах 5. П'ятикутник. Попереднє і наступне числа. Монета номіналом «5 к.»	
20	Закріплення знань про склад числа 5. Порівняння чисел у межах 5. Написання цифр. Порівняння висоти предметів. Відповідність числа кількості об'єктів	
21	Ознайомлення з дією додавання. Знак «плюс». Складання і читання прикладів на додавання за предметними малюнками	
22	Складання прикладів на додавання за малюнками. Попереднє і наступне числа. Розміщення предметів у просторі («на», «над», «під»). Порівняння за віком («молодший — старший»). Порівняння чисел	

№ з/п	Тема уроку	Дата
23	Число і цифра 6. Порівняння чисел у межах 6. Складання й читання прикладів на додавання за предметними малюнками. Написання цифри 6	
24	Склад числа 6. Шестикутник. Порівняння чисел. Записування складу чисел дією додавання	
25	Закріплення знань про склад числа 6. Складання і читання прикладів на додавання за малюнками. Розпізнавання багатокутників. Порядкова лічба	
26	Число й цифра 7. Утворення числа 7 способом прилічування 1. Порівняння чисел у межах 7. Написання цифри 7	
27	Склад числа 7. Дні тижня. Написання цифр	
28	Перетин прямих. Точка. Відрізок. Промінь. Порівняння відрізків за довжиною. Відповідність кількості об'єктів числу	
29	Число і цифра 8. Утворення числа способом прилічування 1. Порівняння чисел у межах 8. Додавання трьох доданків. Послідовність чисел у межах 8. Написання цифри 8	
30	Склад числа 8. Складання рівностей за малюнками. Вправи на добирання невідомого доданка. Визначення загальної вартості монет за малюнками	
31	Сантиметр. Вимірювання довжини відрізків. Закріплення знань про склад числа 8. Доповнення рівностей	
32	Число й цифра 9. Порівняння чисел у межах 9. Доповнення рівностей. Вимірювання довжин відрізків. Написання цифри 9	
33	Склад числа 9. Доповнення рівностей. Порівняння чисел. Читання нерівностей	
34	Складання рівностей за малюнками. Послідовність чисел у межах 9. Порівняння чисел. Розпізнавання багатокутників	
35	Число 10. Послідовність чисел у межах 10. Порівняння чисел. Запис числа 10 двома цифрами	
36	Склад числа 10. Послідовність чисел у межах 10. Доповнення рівностей. Порівняння чисел	
37	Закріплення знань про склад числа 10. Складання рівностей за малюнками. Побудова відрізків заданої довжини. Монета номіналом «10 к.»	
38	Назви компонентів та результату дії додавання. Додавання за допомогою числового відрізка	
39	Закріплення вивченого матеріалу. Складання рівностей за малюнками. Обчислення виразів на додавання	
40	Ознайомлення з дією віднімання. Знак «мінус». Складання прикладів на віднімання за числовим відрізком та предметними малюнками. Складання рівностей за схемами	
41	Складання і розв'язування прикладів на віднімання та додавання за малюнками. Написання чисел	
42	Зв'язок дій додавання і віднімання. Складання прикладів на віднімання із прикладів на додавання за числовим відрізком. Вимірювання довжини відрізка та його побудова	
43	Зв'язок дій додавання і віднімання. Складання і читання прикладів на додавання і віднімання. Написання цифр. Вимірювання довжини і креслення відрізків	
44	Число і цифра 0. Віднімання рівних чисел. Порівняння чисел. Написання цифри 0. Обчислення значень виразів за числовим відрізком	
45	Віднімання рівних чисел. Обчислення значень виразів. Зв'язок дій віднімання і додавання. Послідовність чисел від 0 до 10	
46	Обчислення значень виразів. Порівняння чисел. Складання виразів із заданих чисел	
47	Ознайомлення з поняттям «задача». Структурні елементи задачі. Складання і розв'язування задач на знаходження суми й остачі	
48	Складання і розв'язування задач. Порівняння чисел. Попереднє і наступне числа. Узагальнення й систематизація знань учнів	

№ з/п	Тема уроку	Дата
Додавання і віднімання в межах 10. Складання таблиць додавання і віднімання		
49	Таблиці додавання та віднімання числа 1. Розв'язування прикладів виду $4 + 1 + 1$; $10 - 1 - 1$. Складання і розв'язування задач. Доповнення рівностей	
50	Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання й віднімання числа 1. Вимірювання довжин відрізків. Повторення складу чисел. Складання виразів за малюнками	
51	Таблиці додавання й віднімання числа 2. Розв'язування прикладів виду $6 + 1 + 2$; $7 - 2 + 1$; $7 + 1 - 2$. Віднімання за допомогою числового відрізка. Складання і розв'язування задач	
52	Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 2. Порівняння виразу і числа	
53	Збільшення та зменшення числа на кілька одиниць. Вправи на засвоєння таблиць додавання й віднімання числа 2. Складання і розв'язування задач	
54	Збільшення та зменшення числа на кілька одиниць. Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 2. Порівняння виразу і числа	
55	Таблиці додавання й віднімання числа 3. Задачі на збільшення й зменшення числа на кілька одиниць. Обчислення значень виразів	
56	Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 3. Задачі на збільшення числа на кілька одиниць. Складання прикладів за малюнком	
57	Задачі на знаходження остачі. Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 3. Побудова відрізків	
58	Назви компонентів та результату дії віднімання. Таблиці додавання й віднімання числа 4. Розв'язування задач на знаходження остачі. Побудова відрізків	
59	Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 4. Задачі на знаходження суми й остачі. Кругові приклади. Порівняння виразу і числа	
60	Задачі на знаходження суми й остачі. Вимірювання довжин сторін багатокутників, побудова фігур за зразком	
61	Таблиці додавання і віднімання числа 5. Задачі на збільшення і зменшення числа на кілька одиниць. Обчислення значень виразів	
62	Задачі на різницеve порівняння. Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 5. Кругові приклади	
63	Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання. Задача, яка містить поняття «стільки ж». Задачі на різницеve порівняння. Побудова відрізків	
64	Таблиці додавання і віднімання числа 6. Задача на різницеve порівняння. Порівняння задач. Обчислення значень виразів. Побудова відрізків	

ЛІЧБА. ВЛАСТИВОСТІ ПРЕДМЕТІВ. ПРОСТОРОВІ ВІДНОШЕННЯ

Дата _____

Клас _____

Урок 1. ВСТУП. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПІДРУЧНИКОМ, ЗОШИТОМ І ПРИЛАДДАМ ДЛЯ УРОКІВ МАТЕМАТИКИ. АКТУАЛІЗАЦІЯ ЗНАНЬ УЧНІВ, СФОРМОВАНИХ У ПЕРЕДШКІЛЬНИЙ ПЕРІОД

Мета: ознайомити учнів з предметом математика, підручником, зошитом; уточнити знання про числа від 1 до 10 та вміння називати їх; виховувати інтерес до вивчення математики.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Увага, друзі!
Ось пролунав дзвінок.
Сідайте всі зручніше —
Почнем скоріш урок!

II. ВСТУПНА БЕСІДА ПРО ПРЕДМЕТ МАТЕМАТИКА

- Діти, сьогодні ви вперше прийшли на урок математики.
- Вам цікаво дізнатися, що ми будемо робити на цьому уроці?
- А можливо, хтось із вас знає відповідь на моє запитання?
- На уроках математики ми будемо вчитися рахувати, розв'язувати задачі

і приклади.

- Перед вами лежить підручник. Це підручник з математики.
- Розгляньте уважно обкладинку підручника.
- Хто на ній намальований?
- Що написано на обкладинці підручника?
- Хто зможе прочитати?
- Погортайте сторінки підручника.
- Що ви на них бачите? (*Малюнки, цифри*)
- Математика — дуже важлива, цікава і потрібна всім наука.

III. АКТУАЛІЗАЦІЯ ЗНАНЬ УЧНІВ, СФОРМОВАНИХ У ПЕРЕДШКІЛЬНИЙ ПЕРІОД

1. Лічба предметів на основі наочності

Сьогодні на уроці ми будемо лічити предмети.

- Хто знає назви чисел, за допомогою яких ми будемо лічити предмети?
(*Лічба від 1 до 10.*)

2. Гра «День — ніч»

Учитель виставляє на дошці 6 предметів. Наприклад: груша, яблуко, слива, морква, капуста, помідор.

- Назвіть, які предмети ви бачите на дошці.
- Скільки їх? Запам'ятайте ці предмети.

«Ніч» — діти заплющують очі, а вчитель прибирає один предмет. «День» — діти розплющують очі.

- Який предмет зник?

3. Об'єднання предметів у групу за спільною ознакою

— Як можна назвати одним словом предмети: яблуко, груша, слива?
(*Фрукти*)

— Як можна назвати одним словом предмети: морква, капуста, помідор?
(*Овочі*)

4. Робота за підручником (с. 3)

Завдання 1. Об'єднання об'єктів у групу за спільною ознакою

- Назвіть кожну іграшку.
- Скільки всього іграшок?
- Як можна назвати ці предмети одним словом? (*Транспорт*)

Завдання 2. Розподіл об'єктів на групи за спільною ознакою

- З кого складається рій; отара? А з чого — букет?

Фізкультхвилинка

Завдання 3. Порівняння кількості предметів на малюнках

- Скільки кленових листочків? (4)
- Скільки жоржин? (5)
- З'єднайте їх парами.
- Скільки пар утворилося? (4)
- Якому предмету не вистачило пари? (*Жоржині*)
- Отже, яких предметів більше? А яких менше?

Аналогічно проводиться робота з порівняння кількості метеликів і сонечок.

Завдання 4. Практична робота

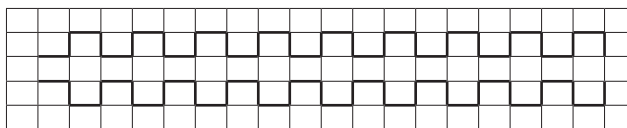
- Кого в нашому класі більше — хлопчиків чи дівчат?
- А тепер станьте парами: хлопчик бере за руку дівчинку.
- Кому не вистачило пари?
- Отже, кого в класі більше, а кого — менше?

IV. РОБОТА В ЗОШИТІ

1. Слово вчителя

- На уроках математики ми будемо вчитися писати в зошитах у клітинку. (*Розповідь учителя про користування зошитом.*)
- Обведіть у зошиті 1 рядок квадратиків.

2. Графічний диктант «Візерунок»

Пальчикова гімнастика

Це — дідусь,
А це — бабуся,
Це — татусь,
А це — матуся.
А малюк, звичайно, я —
От і вся моя сім'я.

Т. Момот

V. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

- Діти, пригадайте, які завдання ми виконували на уроці?
- Ми рахували? Ми грали? Малювали?
- Вам сподобався урок? Тоді — до нових зустрічей на уроках математики!

Урок 2. ЛІЧБА ПРЕДМЕТІВ. ПОРІВНЯННЯ ГРУП ПРЕДМЕТІВ.
ПОНЯТТЯ «НАЙБІЛЬШИЙ — НАЙМЕНШИЙ».
СКЛАДАННЯ ЗАПИТАНЬ ЗІ СЛОВОМ СКІЛЬКИ.
ПІДГОТОВЧІ ВПРАВИ ДО НАПИСАННЯ ЦИФР

Дата _____

Клас _____

Мета: формувати в учнів навички лічби, вміння порівнювати групи предметів, розрізняти поняття «найбільший — найменший»; навчати складати запитання зі словом *скільки*; розвивати увагу, мислення; виховувати старанність.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Весела лічба

- Три веселі киці
Грались на травиці.
Рижик теж до них прибіг —
Скільки кошенят усіх?
- На травиці біля хати
Метушаться цуценята.
Двоє білих, наче сніг,
Трое чорних — скільки всіх?

2. Лічба від 1 до 10 в прямому і зворотному порядку

III. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З НОВИМ МАТЕРІАЛОМ

1. Робота з набірним полотном. Лічба предметів

- Скільки їжачків? (6) Скільки лисичок? (4)
- Скільки всього тварин?

Висновок. Кількість предметів визначають лічбою. Використовують по порядку слова: *один, два, три, чотири, п'ять, шість, сім, вісім, дев'ять, десять.*

2. Формування поняття «найбільший — найменший»

- Героями нашого уроку будуть тварини. Відгадайте їхні назви!

- Не кравець, а все життя з голками ходить. (*Їжак*)
- Влітку медом ласував, досхочу малини мав.
А як впав глибокий сніг, позіхнув і спати ліг.
Бачив чи не бачив сни, а проспав аж до весни. (*Ведмідь*)
- Пара довгих вушок, сіренький кожушок,
Скорий побігайчик. Як він зветься?.. (*Зайчик*).
- Хвостик, як ниточка, само, як калиточка, а очі, як насінинки. (*Мишка*)
- Вночі руда дівчина залізла тихо в двір,
Курей перелічила та й понесла у бір. (*Лисиця*)

3. Робота за підручником (с. 4)

Завдання 2

- Розгляньте малюнок. На чому звірята вирушають у подорож до країни

Знаєш?

- Скільки всього звірят?
- Хто з них найменший? Хто — найбільший?
- Хто на кораблі капітан? Скільки матросів? Скільки пасажирів?

Творча робота

- Придумайте свої запитання за малюнком зі словом *скільки*.

Фізкультхвилинка

Завдання 3. На гостину до казкових героїв

— Першими, кого зустріли наші звірі, були казкові герої. Послухайте пісеньку і впізнайте їх. (*Звучать уривки з пісень про Буратіно, Чебурашку і Крокодила Гену.*)

— Розгляньте малюнок. Скільки всього героїв?

— Назви казкових героїв від найвищого до найнижчого.

Завдання 4. Робота з геометричним матеріалом

— Прибуваємо на дивний острів. Він укритий синіми і червоними камінцями. Як в математиці ми називаємо ці камінці? (*Кружечки*)

— Полічіть кружечки зліва направо; справа наліво. Скільки великих кружечків? А малих? Яких кружечків більше — великих чи малих?

IV. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Гра «Скільки?»

— Наші герої пропонують вам пограти в гру.

Учитель на набірному полотні виставляє 7 яблук.

— Полічіть, скільки всього яблук. А тепер — у зворотному порядку.

Учитель виймає яблук в будь-якому порядку, а діти знову рахують їх.

Висновок. У якому порядку ми б не рахували, виходить однакова кількість яблук.

2. Робота в парах

— Поставте запитання сусідові по парті зі словом *скільки* про предмети у класі. (*Один учень запитує, інший — відповідає.*)

3. Робота в зошиті. Вправлення у написанні елементів цифр

— Незабаром у зошитах ми будемо писати цифри, записувати приклади і задачі. Виконаємо тренувальні вправи. Покажемо звірятам, які ми молодці.

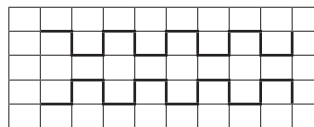
Учитель пише на дошці.

— Напишіть 1 паличку. (/) Відступіть 2 клітинки і напишіть 2 палички.

(//) Відступіть 2 клітинки і напишіть 3 палички, і так — до кінця ряду.

4. Графічний диктант «Візерунок»

— Пливемо далі. Раптом піднявся вітер. Хвилі на морі стали великими. Спробуйте намалювати ці хвилі в своєму зошиті.

— А назустріч нам — щука. Спробуємо від неї втікти!

Пальчикова гімнастика «Щука»

Щука хвіст і зуби має.

Я від щуки утікаю.

Т. Момот

Учитель торкається рученят дітей.

— Ось скільки малят вона зловила! Щоб визволити їх, треба розв'язати задачу.

V. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

— Наш урок добіг кінця. Вам цікаво було подорожувати разом із нашими героями?

— Діти, пригадайте, які завдання ми виконували на уроці?

— Ми рахували? Ми грали? А предмети порівнювали? Ми старалися?

— Отже, ми молодці!

Урок 3. ЛІЧБА ПРЕДМЕТІВ. ПОРІВНЯННЯ ПРЕДМЕТІВ ЗА РОЗМІРОМ
(«найвищий — найнижчий», «однакові за висотою»)
НАПРЯМ РУХУ («вгору — вниз»). РОЗМІЩЕННЯ ПРЕДМЕТІВ
У ПРОСТОРИ («на», «під»). ПІДГОТОВЧІ ВПРАВИ
ДО НАПИСАННЯ ЦИФР

Дата _____

Клас _____

Мета: формувати в учнів навички лічби, вміння порівнювати групи предметів за розміром, розрізняти поняття «найвищий — найнижчий», «однакові за висотою», «вгору — вниз», «на», «під»; розвивати уважність, мислення; виховувати старанність.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

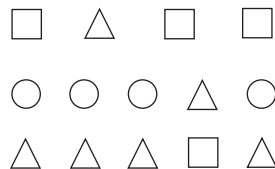
1. Гра «Курка та курчата»

Учитель вистукує певну кількість разів, а діти викладають цю кількість на парті із паличок.

2. Весела лічба

- Мчаться на санчатах
Четверо малят.
Троє з них — дівчата.
Скільки ж тут хлоп'ят?
- Півень злетів на тин,
А там півник ще один.
Скільки півників усіх?
Полічіть швиденько їх!

3. Гра «Знайди “зайвий” предмет»

— Яка фігура «зайва»? Чому?

III. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З НОВИМ МАТЕРІАЛОМ

Робота за підручником (с. 5). Порівняння предметів за розміром («найвищий — найнижчий», «однакові за висотою»)

Завдання 2

- Скільки поверхів у кожному будинку?
- Якого кольору найвищий будинок?
- Якого найнижчий?
- А будинки однакової висоти?

Творча робота

- Поставте одне одному запитання за малюнком зі словом *скільки*.

Завдання 3. Розміщення предметів у просторі. Напряму руху

- Розгляньте малюнок у підручнику.
- Що ви бачите на мосту?

Урок 4. ПОРЯДКОВА ЛІЧБА. ЛІЧБА ПРЕДМЕТІВ ЗЛІВА НАПРАВО ТА СПРАВА НАЛІВО. ПОНЯТТЯ «ОДИН», «РЕШТА». РОЗМІЩЕННЯ ПРЕДМЕТІВ У ПРОСТОРІ І НА ПЛОЩИНІ. ПІДГОТОВЧІ ВПРАВИ ДО НАПИСАННЯ ЦИФР

Дата _____

Клас _____

Мета: навчати учнів лічбі предметів у прямому і зворотному порядку, використовуючи порядкові числівники; ознайомити із розміщенням предметів у просторі з використанням слів *зліва направо* та *справа наліво*; уточнити значення понять «один», «решта»; вправляти у написанні елементів цифр; виховувати акуратність.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Весела лічба

На галяві під дубочком
Відшукав кріт три грибочки.
До осини підійшов

Та великий гриб знайшов!
Всі до кошика поклав.
Скільки кріт грибів зібрав?

2. Робота з матеріалом для лічби

- Яка пора року завітала до нас? (*Осінь*)
- Вона принесла для нас букет з осіннього листя.
- Листки з яких дерев ви бачите? (*Дуб, каштан, клен*)
- Скільки кленових листочків? Скільки дубових?
- Скільки листків каштану?
- Скільки серед них зелених, червоних, жовтих?

3. Гра «Утвори пару»

Учитель виставляє двома множинами 5 білочок і 5 горішків.

- Чи однакова кількість білочок і горішків?
- Як про це можна дізнатися? (*Порахувати*)
- А як інакше, не рахуючи? (*Утворити пари.*)

Висновок. Білочок і горішків — однакова кількість.

III. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З НОВИМ МАТЕРІАЛОМ

1. Порядкова лічба

На дошці — малюнок рукавички.

- Хто першим потрапив до рукавички? Хто другим? Хто третім? і т. д.

Учитель виставляє на дошці героїв казки. Діти рахують за вчителем: «перша — мишка, друга — жабка, третій — зайчик»...

2. Робота за підручником (с. 6)

Завдання 1

Порядкова лічба геометричних фігур із зазначенням кольору (*перший кружечок — рожевий, другий — голубий, третій — зелений...*).

- Яким за порядком стоїть зелений кружечок? жовтий?
- Розгляньте другий рядок. Порахуйте трикутники.
- Порахуйте всі фігури, крім зелених.
- Якими за порядком стоять трикутники? квадрати?

Фізкультхвилинка

Завдання 2. Лічба предметів зліва направо, справа наліво

— Порахуйте птахів зліва направо, а потім — справа наліво. (*Перший — снігур, другий — горобець...*)

Висновок. Кількість предметів не залежить від напрямку лічби. Якщо напрямку лічби не вказаний, то рахують зліва направо.

- Діти, а які з цих птахів відлітають у теплі краї? (*Ластівка*)
- Скільки ластівок на малюнку? (*Одна*)
- А на якому місці вона стоїть, якщо рахувати зліва направо? (*На третьому*) А якщо рахувати справа наліво? (*На третьому*)
- Назвіть решту птахів.
- Які птахи залишаються зимувати? Назвіть їх.
- Тоді говорять так: «Усі птахи, крім ластівки, зимують у нас» або «Ластівка — перелітний птах, а решта — перелітні».

Гра «Закінчи речення». Істинні і хибні висловлювання

У кожної пташки є дзьоб. (*Це істинне висловлювання.*)

У кожної пташки є крила, лапи, очі, пір'я. (*Це істинне висловлювання.*)

Усі птахи вміють співати. (*Це хибне висловлювання.*)

Усі птахи вміють плавати. (*Це хибне висловлювання.*)

Усі птахи вміють літати. (*Це хибне висловлювання.*)

IV. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

Продовження роботи за підручником (с. 6)

1. «В гостях у Бульки» (завдання 3)

- Скільки звірят прийшло в гості до Бульки?
- Назвіть їх від найнижчого до найвищого.
- Між ким стоїть мишеня?
- Хто крайній праворуч?

2. Гра на увагу «Знайди розбіжності» (завдання 4)

- Яким за порядком стоїть віслучок на малюнку зліва; справа?

Зорова гімнастика

3. Підготовчі вправи до написання цифр

Письмо похилих паличок через клітинку.

4. Гра «Порівняй будиночки» (завдання 5)

- Якою фігурою зображений дах першого будиночка? другого? третього?
- Якою фігурою зображені віконця першого будиночка? другого? третього?
- Скільки скелець має вікно в першому будиночку? у другому? у третьому?

V. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

Учитель виставляє фрукти та 1 овоч. Діти лічать зліва направо, використовуючи порядкову лічбу.

- Скільки фруктів?
- Скільки овочів?
- Закінчіть речення:

Всі предмети, окрім моркви, — ... (*фрукти*).

Морква — це овоч, а решта — ...

Урок 5. ЛІЧБА ПРЕДМЕТІВ. ОБ'ЄДНАННЯ ОБ'ЄКТІВ У ГРУПУ
ЗА СПІЛЬНОЮ ОЗНАКОЮ. ПОРІВНЯННЯ ПРЕДМЕТІВ
(«найдовший — найкоротший», «найвищий — найнижчий»)

Дата _____

Клас _____

Мета: навчати учнів розпізнавати і порівнювати предмети за розміром, формою, об'єднувати предмети за спільною ознакою; вдосконалювати навички лічби; розвивати уважність, мислення; виховувати інтерес до уроків математики.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Весела лічба

- Мама-хрущ білизну прала,
Поруч донька пустувала,
Батько-хрущ відпочивав,
Син з віконця виглядав.
Скільки всіх хрущів в родині?
- До зайчика на обід
Завітав дружок-сусід.
Зайченята поруч сіли
Та по п'ять морквинок з'їли.
Хто з вас вмiє рахувати?
Скільки буде п'ять та п'ять?

2. Гра «Ланцюжок»

Лічба від 1 до 10; від 2 до 9; від 3 до 8; від 10 до 1; від 6 до 2; від 9 до 3.

3. Гра «Курка та курчата»

Вийшла курка на поріг
Погуляти у дворі.
А за нею хлоп'ятка й дівчатка,
Жовтенькі курчатка.
Квокче їм курка: «Кудах-тах-тах,
Не ховайтеся в кущах».

Учитель стукає по парті олівцем, учні рахують мовчки і кажуть, скільки разів він стукнув.

III. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З НОВИМ МАТЕРІАЛОМ

1. Лічба предметів. Робота з матеріалом для лічби

- Скільки квадратиків стоїть ліворуч? (3)
- Скільки кружечків стоїть праворуч? (2)
- Яких фігур більше? Яких — менше?
- Що треба зробити, щоб кружечків стало стільки ж, скільки квадратиків? (Додати 1 кружечок)
- Тепер кружечків і квадратиків стало однаково. Тоді кажуть, що їх стало порівну.

2. Робота за підручником (с. 7)

Завдання 1

- Скільки всього риб? Скільки риб пливе ліворуч; праворуч?
- Де риб більше — ліворуч чи праворуч?
- Що треба зробити, щоб рибок ліворуч і праворуч стало порівну?

Завдання 2. Об'єднання об'єктів у групу за спільною ознакою

- Що ви бачите на малюнку?
- Назвіть зображені предмети одним словом. (*Іграшки*)
- Групу предметів, об'єднаних за певною ознакою, називають множиною. Іграшки — це множина. Машинки, мотрійки — це *елементи множини*.
Учитель показує букет з осіннього листя.
- Множина листя — це букет.
- З чого складається букет? (*З листя*) Яке листя ви бачите в букеті?
Листя — це елемент множини.

Творче завдання

- Утворіть множину пташок, шкільних предметів.
- Скільки елементів містить кожна з них?

Фізкультхвилинка

Завдання 3. Порівняння предметів

- Скільки машинок на малюнку? Скільки мотрійок?
- Скільки всього іграшок?
- Яка машинка найдовша? Яка — найкоротша?
- Яка мотрійка найвища? Яка — найнижча?

IV. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Геометричний матеріал. Продовження роботи за підручником (с. 7)

Завдання 5

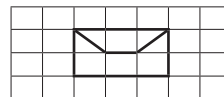
- За якою ознакою фігури розподілено на групи?
- Яких фігур найбільше?

2. Робота в зошиті

Завдання 4

- Скільки великих м'ячів? Скільки маленьких?
- Яких м'ячів більше? Яких менше?
- Напишіть у зошиті стільки похилих паличок, скільки малих м'ячів.

3. Графічний диктант «Конверт»

Пальчикова гімнастика «Млинці»

Кисть однієї руки торкається долоні другої то тильною стороною, то долонею (*перевертати «млинець» на «сковорідці»*).

4. Виконання завдання з логічним навантаженням (завдання 6)

V. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

- Ми рахували? (*Так*)
- Ми писали? (*Так*)
- Ми грали? (*Так*)
- Сьогодні ми порівнювали предмети.
- Хто в класі найвищий? найнижчий?
- Хоч ви різні на зріст, але ви дружно працювали. Молодці!

Урок 6. ЛІЧБА ПРЕДМЕТІВ. ПРОСТОРОВІ ВІДНОШЕННЯ.
ПОНЯТТЯ «ЛІВОРУЧ», «ПРАВОРУЧ», «МІЖ», «ПОРЯД»,
«ПО ЦЕНТРУ», «ПІД». ПІДГОТОВЧІ ВПРАВИ ДО НАПИСАННЯ ЦИФР

Дата _____

Клас _____

Мета: навчати учнів встановлювати відношення між предметами, розміщувати їх на площині і в просторі (*лівіше, правіше, вище, нижче, між, поряд, по центру, під*); вдосконалювати навички лічби; розвивати спостережливість; виховувати інтерес до уроків математики.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

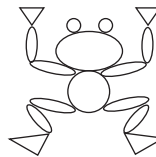
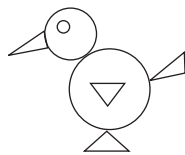
1. Пряма і зворотна лічба від 1 до 10

2. Весела лічба

- На лузі пасуться гуси,
Їх пасе мала Маруся.
Сім гусей ще біля броду,
Троє вже ввійшли у воду.
Ми попросимо дітей
Полічити всіх гусей.
- Три овечки коло гречки,
На лужку ще три овечки.
Полічи овечок цих —
Скільки разом їх усіх?

3. Гра «Знайди геометричні фігури»

У хлопчика є гра цікава:
Він з геометричних фігур
Тваринки викладає.
Які фігури Петрик брав,
Коли тваринок викладав?

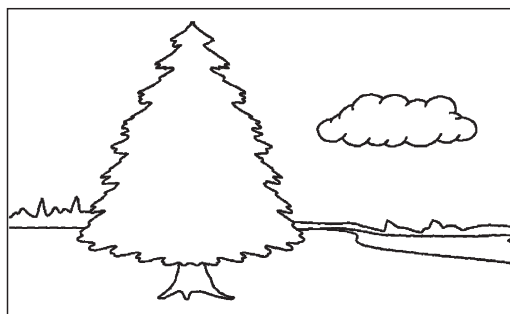

III. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З НОВИМ МАТЕРІАЛОМ

1. Гра «Домалюй малюнок»

Учитель на дошці малює землю, небо, ялинку, хмарку.

— Намалюйте сонце над хмаркою, пташку на ялинці, грибок під ялинкою, їжачка попереду ялинки.

на
ялинці

під
ялинкою

над
хмаркою

попереду
ялинки

2. Робота за підручником (с. 8)

Завдання 1

— Розгляньте малюнок. Кого ви на ньому бачите?

- Де спить хлопчик? Де спить дівчинка? собака? кіт?
- Скільки тварин на малюнку?

Завдання 2. Розміщення предметів у просторі

- Що лівіше моркви; слив?
- Що правіше грибів; моркви; яблук?
- Що — між грибами і буряками?
- Що — поряд із вишнями; під капустою; у центрі?

Фізкультхвилинка

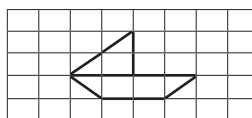
IV. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Робота в зошиті. Підготовчі вправи до написання цифр (завдання 3)

2. Гра на увагу. Завдання 4

- Хто тут «зайвий»? Чому?
- Скільки всього пташок? Назвіть їх.
- Напишіть у зошиті стільки похилих паличок, скільки пташок.

3. Графічний диктант «Човник»

Пальчикова гімнастика

Черепашки костомашки (Ручки затиснути в кулачки, постукуємо по парті.)

В теплій хатці проживають.

То висовують голівку, (Указівний пальчик витягуємо вперед, назад.)

То назад її ховають.

4. Завдання з логічним навантаженням

Учитель вивіщує малюнки кошенят.

Наша Мурка по центру стала,
З Барсиком та Кнопою пограти бажала.
Барсик не сідає праворуч,
А Кнопа не сідає ліворуч.

- Покажіть, якого котика як звати.

V. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

- Сьогодні на уроці ми вчилися розміщувати предмети у просторі.
- Що ви бачите в класі ліворуч?
- Що ви бачите праворуч? вгорі? внизу?
- Оцініть свою роботу на уроці сонечком.

Якщо ви добре працювали — сонечко посміхається, а якщо вам було складно — сумує.